

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 1/2 an ..... 10 cor.
pe 1/4 an ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:

Pe un an: primul număr: prima dată la
seară; a doua oară la 12 bani; a treia
oară la 10 bani; de fiecare publicare:

Alte abonamente, cât și inserții:
sunt de plătit înainte în Arad.

Prețurile pentru oraș și comitate:

Se plătesc de înăuntru sau se pot primi

Ziua cea mare!

Uitase Românul din aceasta țară, care este țară a lui ca și a Ungurului cel puțin, că și el are dreptul de a-și alege pentru dietă reprezentant din sângele său, suflet din sufletul neamului românesc.

Uitatu-și-a Românul drepturile, căci lui nu i-se vorbea »din haine domnești« decât de datorințe față de patrie, care poreclită a fost de niște desmetici de patrie »maghiară«, în care stăpâni sunt »Maghiarii«, iar cei cu »buze« române, sârbești, slovace ori nemțești, sunt umplutură pentru procopseala celor ce se fac a mărturisi, că trăim în eră liberală și constituțională.

Mult amar și mult greu am suferit; multă sinamăgire ne-a încercat, până ne-am trezit la realitate și am recunoscut, că luptă se cere, luptă se impune, luptă este dorința noastră, pentru a nu pieri ca niște nemernici, ci pentru a ne valida voiașă, ca neam ales al Provedinței, pentru a fi odată mare și tare, ales între neamuri.

Iată că s'a pornit era nouă, era luptei conștiente pentru apărarea și pentru validarea ființei noastre românești în patria stră-bună!

Dobra ni-a arătat cum trebuie să luptăm; dela Dobra a răsunat primul alarm și uralele de biruință, — ear astăzi Pecica, cercul electoral al Pecichei, al acestui ținut românesc, este chemat în luptă, pentru validarea celor ce au ridicat steagul dreptății naționalității, contra orgoliului și opresiunii șoviniste.

La luptă dar, frați români, alegători din cercul Pecicai!

Patru-zeci-și-opt de ceasuri ne mai despart de ziua mare, de asaltul, pe care trebuie să-l dăm contra redutei dușmane!

Puțină vreme pentru viața istorică, dar destulă pentru a se eternisa un moment istoric, pentru viața neamului românesc.

Destulă vreme pentru a intra fiecare cu cugetul curat în sufletul său, pentru a-și judeca inima în curăție, pentru a porni după șoapta sufletului său la urnă, pentru candidatul nostru: *Dr. George Popa*.

Alegători români! Alegători de diverse naționalități, pentru cari s'a făcut și există în această țară o lege a egalei îndreptățiri a naționalităților, cari însă nici când nu s'a executat! Alegători din cercul Pecica! Înălțați-vă cu sufletul peste nimicnicia trecătoare a zilei corumpătoare și a corumpătorilor zilei, cari lucrează cu ademeniri și presiuni; înălțați-vă cu sufletul spre eterna lozincă: Dreptatea nu pierie!

Sfârșiți cu voturile voastre sărutul lui Iuda și arginții lui și aruncați dela voi.

Pentru biruința celor ce crucea o poartă și veacuri de-a rîndul au purtat-o, înșirui-

ți-vă ca un zid de oțel, în jurul steagului ridicat de *Dr. George Popa*.

Duceți la biruință acel steag, și binecuvântați veți fi de urmașii noștri din neam în neam.

Căci celor ce neamul își vînd, în otravă li-se va preface în gât sfânta cuminecătură.

Alegătorii din cercul Pecica!

La rînd cu toții să votați în ziua de 26 August și să aclamați din toată inima și sufletul:

Trăiască *Dr. George Popa*, deputatul cercului Pecica!

Aceasta să fie ziua, care a făcut-o Domnul pentru mândria noastră.

Candidarea dela Pecica.

Azi partidul național român va ținea din nou o mare întrunire în Pecica românească. Întrunirea promite a fi importantă. Entuziasmul crește mereu și în celelalte comune românești. În fruntea lor merge Pecica românească, Macea, Seplacul, dar sperăm că și în celelalte comune românești Români se vor trezi și în minutul din urmă se vor întoarce toți sub steagul, ce se desfășoară spre binele și fericirea lor. Țăranii cei buni și deștepți fac ei înșiși mari sforțări spre a readuce pe frații lor rătăciți la calea cea bună.

O viuă interesare se manifestă de altfel față de frații noștri din cercul Pecichei de prin toate părțile locuite de Români. Privirile tuturor Românilor sunt îndreptate spre ei. Din Ardeal, din Banat, din Maramureș, din locuri îndepărtate, ne vin scrisori, unii cu întrebări, alții rugându-ne să le trimitem cuvintele lor de încurajare alegătorilor din cercul Pecica. Eată scrisoarea unui țăran român din cercul Iosășelului, care ne roagă cu insistență să o publicăm.

Frați Români din cercul Pecica!

Ni s'au umplut inimile de bucurie auzind că și D-Voastră ca niște oameni înțelepți ați ținut o sfătuire înțeleaptă prin care îndată ați și candidat de deputat pe *Dr. George Popa* cu program național. Luptați frați alegători cu toată inima și cu tot sufletul vostru, ca să iasă steagul național învingător. Arătați-vă că sunteți popor român. Nu Vă lăsați conduși de șovinismul maghiar și de ovreii din Arad, cari vreau să desfășure steagul lui Kossuth în mijlocul vostru. Țineți-vă frați români de datorința Voastră sfântă, să scoateți steagul nostru românesc la isbândă. Ascultați de conducătorii voștri despre cari știți că sunt Români adevărați. Nu vă mai alegeți dușman, bunăoară cum a fost și mame-lucul de care acum s'a spălat cercul D-Voastră. Arătați lumii că al vostru este al doilea cerc, cari ați trimis în Dieta Ungariei deputat cu program național român. Nu Vă lăsați amăgiți de aceia, cari umblă printre D-Voastră și Vă imbie cu bani. Dați-le peste nas și spuneți-le că nu

sunteți de aceia ce se cumpără pe bani. Cumpere ei pe ai lor și aduceți-Vă aminte de cuvântul ce zice:

Orî câți bani ei mi-ar da
Eu lor nu m-oî închina
Până în mine mai simțesc
Strop de sânge românesc!

Fiți trei frați Români!

Saturu, la 22 August.

Al vostru frate
Traian Babuța.

Ni-se scrie din Macea: Eri candidatul guvernului, șvabul renegat *Herczeg Ferencz* a fost în Macea ca să-și spună programul. Adică și l'ar fi spus dacă avea cui, căci afară de plăeși, nici un alegător n'a fost curios să-l asculte. Vezînd notarul cum stă treaba, a trimis doi dubași, să bată duba ca să se adune ascultători. La asta s'au și adunat vre-o 20 - 30 inși, nu însă că să-l asculte, ci să nu-l asculte, strigînd mereu trăiască *Dr. Popa*. Făcîndu-se gălăgie s'a trimis după părintele *Liviu Raț*, ca să liniștească poporul. Părintele Raț sosind la fața locului a rugat pe țăranii să asculte în liniște, adăugînd »că și așa știe că nu va avea nici o oaie, care să rătăcească și să nu țină cu candidatul nostru *Dr. George Popa*«. Furtună de aplause au acoperit cuvintele demne ale părintelui Raț. *Herczeg* a mai îndrugat câte-va cuvinte nepricepute de nimeni și s'a întors cu întreaga suită ca și găștele în șir unul câte unul, opăriți și năcăjiți. Vom vedea acum dacă în turma părintelui Raț, în adevăr nu se va afla nici o oaie rîioasă!

Brutalități geandarmăști. Primum următoarele din Macea:

Ținuta deamă a poporului vreau s-o înfrîngă acum cu baionetele. Geandarmii au rupt panglicele cu treicolor național ce feciorii purtau la pălărie.

Iar un alegător, pentru-că a strigat »Să trăiască *Dr. G. Popa*« a fost bătut până la sânge de plăeși se zice la porunca notarului. Rănitul a fost transportat la spital, și și-a și luat de apărător pe *Dr. Sever Ispravnic*. În zădar însă, nimeni nu se înfrică.

O întrebare. *Popa Iuda*, — supra-botezat și *Iu(stin) Da(scăl)* din Micălaca, a avut nerușinarea să spună publice că la alegerea din Pecica va merge cu guvernul și va vota pentru candidatul acestuia. — Ai curajul popo Iuda să spui și prețul: pentru câți arginți ți-ai vîndut neamul?...
Asta-i întrebarea! —

UN ATENTAT ÎN PERSPECTIVĂ.

Cu ocaziunea debaterii proiectului de budget, primul ministru Tisza a declarat că este decis a revisui din codul penal toate părțile privitoare la *agitațiunile politice*.

Ceea-ce însemnează nimicirea *presei naționalităților*.

Dar cine îl cunoaște pe Tisza, nu poate să se îndoiască asupra realizării planurilor lui; repede și în spirit reacționar!

Atâta le-a mai rămas adică naționalităților: presa. Prin ea mai răsuflă. Fără ea mai avem doar libertatea să ne rugăm în biserică. Incolo, pretutindeni întâlnim ordonanțele și pe agenții guvernului. Îndeosebi pe noi, Români, ne împedecă în ori ce activitate politică. Disolvarea comitetului național a făcut ca aproape de zece ani să mergem pe dibuite, ear acum, după-ce au văzut și s'au lovit de acțiunea noastră la comitat, oamenii stăpânirii au început cu amenzile și tot felul de prigoniri administrative, cum văzurăm la Bistrița.

Ori ce se face însă, se înregistrează și se comentează în presă, spiritele se agită, între naționalități se produce fierbere. Ele protestează, presa din străinătate ia act de ce se scrie și astfel mult trîmbițatul liberalism și constituționalism maghiar ajunge prezentat în adevărata-i lumină. Ceea-ce, se înțelege, nu poate conveni guvernelor din Budapesta, voind ele să pozeze, cași când s'ar conduce de cele mai moderne principii de guvernare, întrecând pe Austriaci... Dar mai ales nu vor să se producă impresia că în Ungaria există chestia de naționalități și încă în formă acută.

Eată de ce trebuie înăbușit glasul acestei prese. Toți am stat în temnițele de stat și chiar în cele ordinare, osândiți fiind în procese politice. Am mers însă înainte. Ba îndeosebi acum, de când aproape prin condeiul nostru se mai poate manifesta sentimentele naționale, publicistica română se simte îndoită datorare să stea la înălțime, pază neadormită a marelor interese obștești.

E deci de înțeles că și guvernul să se năpustească asupra noastră mai cu furie. Revisiunea codului penal se va face deci așa fel, în cât chiar dacă se vor mai păstra aparențele — nu se va zice adică în lege că se desființează ori-ce ziar nemaghiar — se va lovi însă în ziariști cu atâta strâșnicie și procurorilor li-se va da atâta latitudine, în cât într'adevăr, șapte vieți de ar avea fie-care dintre noi, procurorul se va îngriji ca nici jumătate din una singură să n-o putem închina cauzei naționale, ci toate șapte să le trîm prin temniță...

Contele Tisza n'a spus-o, dar din organele prin cari răsuflă ori-ce — »ideie« (măntuitoare de patrie) ni-se spune că îndeosebi *înăsprirea pedepselor* se va avea în vedere cu prilejul revisuirii codului penal. Nu e destul adică măsura luată deja de un șir lung de ani ca publiciștii naționaliștilor să fie judecați la curți de jurați cărora »Tribuna« pe vremea lui Slavici le aplicase proverbul: »Turcul te bate, Turcul te judecă«, — nu e destul că pentru confrății din Ardeal se menține patentă dela 1852, în virtutea căreia se pot osândi, pentru acelaș articol, toți redactorii și chiar mașinistul care a tipărit; nu e destul că tot în virtutea acestei patente li-se aplică temniță ordinară (Septimie Albini stătuse 10 luni, Gheorghe Moldovan 11 luni, Russu Șirianu 4 luni în temniță ordinară pentru articole publicate în

»Tribuna« și »Foala Poporului«), la un loc cu hoții și ucigașii; nu e destul că actualul cod penal prevede 5 ani temniță pentru delict politic (și se știe ce consideră procurorii și civili dela Cluj și M. Vásárhely drept »delict politic«!), ci așa scrie »Budapesti Hirlap«, toate aceste măsuri sunt prea blânde și e necesară aplicarea unor pedepse mai aspre și a unor *măsuri extraordinare!* Aceasta cu atât mai osebit, cu cât delicturile politice sunt mai dese ear curțile cu jurați prea achită des pe — culpabili...

»Dacă cu prilejul alcătuirii codului penal — scrie »Budapesti Hirlap« dela 14 Aug. — crezând în lealitatea naționalităților, am omis să luăm dispoziții pentru asigurarea necondiționată a suveranității ideii naționale și a limbii statului: e timpul suprem ca acum, după experiențele de toate zilele, să împlinim lacunele. Când credem că Germania puternică uzează de mijloace extraordinare chiar față de Poloni, o minoritate neînsemnată, — în Ungaria, unde agitatorii naționaliști, sprijiniți pe frați ce le stau la spate în străinătate, duc o luptă pe față în contra a ori-ce încercare modestă de a se afirma a limbii statului, într'adevăr este chestie de viață a se aplica măsuri neîndurate împotriva agitatorilor«...

Măsuri *extraordinare* deci, și *neîndurate*, — eată ce va cuprinde codul penal revisuit.

Până ce chiar în Rusia revisuirea legilor se face în spirit modern, mai liberal (dovadă că după desființarea iobăgiei a urmat revocarea măsurii de a se deporta în Siberia delicenții politici ear zilele acestea un ucuz desființează pedepsele corporale), presa maghiară și cărmuitorii țării noastre excelează prin tribularea pentru măsuri »extraordinare și neîndurate«...

Și cel puțin dacă ar fi sinceri și ar zice: Facem așa, pentru-că nu credem că se poate realiza altfel statul unitar național maghiar!... Dar nu, șovinistii și cu acest prilej se arată perversi: autorul articolului susmenționat zice să măsurile extraordinare se impun din cauză că procesele politice devin tot mai dese, ear curțile cu jurați fiind compuse din Unguri prea liberali, prea achită des pe — vinovați!

Afirmarea aceasta din urmă este un sfruntat neadevăr... Cât despre celalalt motiv: că se sporesc tot mai mult procesele de presă, — este o nerușinată batjocorire a logicei. Cum adică? Fiind-că procurorii voind să se arate zeloși, dar mai ales ca în felul acesta s'ajungă la renume, și avansare, — fac procese peste procese, pentru ori-ce lucru de nimic, să se revizuiască, în sens reacționar, codul penal și să fie loviți cei mai desinteresați luptători naționali? Numai pentru-că acești luptători nu sunt Unguri?

Cu așa presă și cu astfel de bărbați politici mergem de minune spre cel mai absolutist regim.

Care absolutism a dus însă la bine?!

Adunarea generală a Asociațiunii.

Convocare.

În sensul §§-lor 23 și 26 din statute, membrii »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« se convocă în adunare generală ordinară la Ti-

mișoara pe zilele 21 și 22 Septemvrie st. n. 1904. Programul adunării este:

Sedința I. Miercuri la 21 Septemvrie st. n. 1904, la orele 21 a. m. Ordinea de zi: 1. Deschiderea adunării generale. 2. Înscriserea delegaților prezenți. 3. Raportul general al comitetului central. 4. Alegerea comisiunilor: a) pentru examinarea raportului general; b) pentru cenzurarea încheierii conturilor anului 1903 și a proiectului de budget pentru anul 1905; c) pentru înscrierea membrilor. 5. Presentarea propunerilor eventuale.

La orele 5 după amiază ședința festivă a secțiunilor științifice-literare.

Sedința II. Joi la 22 Septemvrie st. n. 1904, la orele 10 a. m. Ordinea de zi: 1. Raportul comisiunilor. 2. Alegerea comitetului central și a funcționarilor Asociațiunii. 3. Fixarea locului pentru adunarea generală din 1905. 4. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal. 5. Închiderea adunării generale.

Se observă, că eventualele propuneri au să fie prezentate în scris presiului »Asociațiunii« (în Sibiiu, Strada Morii Nr. 8), cu 8 zile înainte de adunarea generală.

Sibiiu, din ședința comitetului central al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, ținută la 28 Iulie 1904.

Ioșif St. Șuluțu, m. p., Dr. C. Diaconovich m. p.,
vice-president. prim-secretar.

Comitetul aranjator din Timișoara publică următoarea

PROGRAM :

al festivităților, ce se vor aranja cu ocaziunea adunării generale a »Asociațiunii« la 21 și 22 Septemvrie st. n. 1904 în Timișoara:

1. La 20 Septemvrie întâmpinarea la gară a comitetului central.

2. Tot în acea ziură seară de cunoștință și cină comună în hotelul »Principele de Coroană«.

3. La 21 Septemvrie dimineața participarea la serviciul divin la biserică gr.-or. română și cea gr.-cat. română din Timișoara-Fabric.

4. La 11 ore înainte de amiază I-a ședință a adunării generale în sala mare a hotelului »Principele de Coroană«.

5. După amiază la 2 ore banchet tot în acea sală.

6. Seara la 8 concert tot în acea sală.

7. La 22 Septemvrie la 10 ore înainte de amiază a II-a ședință a adunării generale.

8. Tot în aceea ziură după amiază la 4 ore ședința festivă a secțiunilor științifice-literare în sala mică a hotelului »Principele de Coroană«.

9. Seara petrecere de joc în sala mare a hotelului.

În Timișoara quartire private pentru publicul, care vine la adunarea generală, nu stau la dispozițiune, fie-care oaspe poate căpăta chirie numai la hotel; deci toți aceia cari voesc a participa la adunarea generală sunt rugați până inclusive 18 Septemvrie a comanda chirie la președintele comisiunii de încortelare Dr. Aurel Cosma avocat în Timișoara, căci alt-cum comitetul de încuarterare fiind mare circulația călătorilor străini în Timișoara nu va fi în stare a acvira chirie cerute la timp întârziat; tot-odată sunt rugați cu această ocaziune a înștiința dacă voește a participa la banchet, ori nu, ca comitetul a-

ranjator să se poată de timpuriu orienta.

Dacă oaspeții, cari comandează cortel, vor înștiința, că cu care tren ajung la Timișoara, la gară vor fi așteptați de membrii comitetul de încuarterare, ca să le comunice că pentru fie-care oaspe în care hotel e chilia comandată.

Timișoara, la 19 August 1904.

Comitetul aranșator.

Războiul ruso-japonez.

Au început atacuri energice în poarta mai multor puncte din linia forturilor; nu mai încapă îndăială că Japonezii cred că sosit vremea de-a lua cetatea prin bombardarea neîntreruptă a orașului, a portului și prin asalturi sângeroase. Înălțimile dela Takusan, după ce le luaseră și ear le pierduseră, acuma le-au luat din nou și sunt stăpâni pe ele. Înălțimea Takusan și cea dela «Dealul Lupului» fac baza atacurilor mai înaintate. Dealul Lupului, în deosebi, pare bine așezat și de aceea au și pus pe el o sută de tunuri de asediu. Se pare că au căzut și câte-va forturi, de aceea și zvonul, în Petersburg, că Port-Arthurului a capitulat. Ce se petrece în portul interior vedem de pe faptul că un crucișător de tipul «Pallada» («Diana») s'a înecat îndată ce-a eșit din port. Din îndemnul făcut de Japonezi, civililor, să plece din Port-Arthur, se vede că artileria japoneză bate nu numai forturile, dar și orașul.

Asaltul dela Port-Arthur.

Pozițiile Rușilor la Port-Arthur sunt expuse unui foc de artilerie groaznic. Asaltarea fortăreței din partea Japonezilor a început cu toată furia pe întreaga linia de bătaie. Flota japoneză stă gata de acțiune pentru momentul, când escadra risipită și decimată rusă ar încerca de nou să scape din port. Informații sosite la Washington vorbesc despre suferințe grozave la cari este expusă garnizoana rusă din Port-Arthur. In spitaturi zac mai mult cu 1000 răniți și nici un pat gol nu se mai află. Tunarii ruși sub durata încărcării și descărcării tunurilor ori adorm, ori ameteșc. Toate vasele ruse din port sunt stricate. Atașatul militar american locotenentul Macully spune, că orașul se poate menține abia câte-va ore, pentru-că el a avut îndrumare să rămână numai până atunci în oraș, până când va vede, că acesta se poate menține.

Londra, 23 August. In zilele din urmă Japonezii au luat după o luptă și bombardare de 48 ore cu asalt reduta Etsesan, care n'au putut-o ținea mult timp din cauza focului din redutele dimprejur. Japonezii înaintează mai ales noaptea ori sub scutul negurei din zori. Scopul lor este ca prin atacuri și asalturi dese să facă să obosească și să se demoralizeze garnizoana. In Port-Arthur lumea s'a îndătinat deja cu bombardarea. Populația civilă din oraș începe să iasă afară din asilul suteran și să-și caute de lucru fără nici o teamă. Mai târziu s'au dat și reprezentații în teatrul chinez (oamenii își petrec acolo năntea morții N. R.); odată însă a căzut un straptel în mijlocul publicului, rupând bucăți pe o mulțime de spectatori:

Londra, 23 August. Raportorul lui Daily Mail anunță din Fuzan, cartierul general al Japonezilor, că armatele japoneze au înaintat Vineri, cu trei mile către

pozițiile Rușilor la ost de Lioyang. Înaintarea lor a fost împreună cu multe greutateți pe drumurile desfundate de ploaie. Ploaia apoi a stat, și soarele earăși a eșit. O mare lupă, probabil decisivă se va da încurând.

Paris 23 Aug. Conform unei depeșe a lui Matin din Cifu, Japonezii au cucerit Liaotesanul (la Port-Arthur N. R.) Vasele ruse cum se afirmă în această depeșă au părăsit noaptea trecută portul Port-Arthurului.

Amănunte asupra luptei navale dela 10 August.

Petersburg, Contra-admiralul Reitzenstein, comandantul crucișătorului rus „Askold” refugiat la Sanghai, a adresat autorității marine la Petersburg, următoarea telegramă din Sanghai în privința bătăliei navale dela 10 August st. n.

Cuirasatele și crucișătoarele ruse au eșit din portul dela Port-Arthur încercând să se îndrepte spre Vladivostok după planul întocmit prealabil și cunoscut fiecărui comandant al unităților.

Escadra japoneză înconjură vasele rusești tăindu-le trecerea.

Prima luptă a început la orele 10 și un sfert dimineața; a doua la orele 5 și trei sferturi seara.

Raportul contra-admiralului Reitzenstein, care comanda detașamentul de crucișătoare și anume „Askold, Pallada, Diana și Novik” menționează că în timpul celei de a doua lupte, cuirasatul „Czarevic” dădu semnalul că admiralul Withoest transmite comandamentul escadreii celui mai vechiu admiral, adică prințul Uhtomsky.

Crucișătorul „Askold” care primește deja în prima luptă proiectile japoneze în coșurile sale, stricând chiar una din clădiri, a reușit să străbată în a doua luptă linia flotei inimice, urmat de „Pallada, Diana și Novik”. Tirul teribil al flotei japoneze acoperi crucișătoarele ruse de proiectile. Tirul repede al artileriei de pe „Askold” păru că pricinuește stricăciuni pe 3 crucișătoare japoneze și iscă un incendiu pe un cuirasat de tipul lui „Asaki”.

Crucișătoarele ruse, după o bătălie înverșunată care a durat 20 minute, se depărtară repede din raza luptei, dar, din cauza întunecului, comandantul lui „Askold”, nu mai zări nici pe „Pallada” nici pe „Diana” și a fost nevoit să lase liber pe „Novik”.

Crucișătorul „Askold” își micșoră viteza pentru a aștepta pe celelalte crucișătoare până la ziuă, dar în urmă a trebuit să părăsească drumul spre Vladivostok având avarii serioase ear aprovizionarea sa de cărbuni insuficientă.

„Askold” ancoră în ziua de 12 August st. n., la orele 3 25 dimineața, în insula Budolu, apoi merse la Wusung și sosi în ziua de 13 August st. n., la fluviul Wampu, unde procedă la operațiunea necesară pentru a intra în docuri.

Avariile suferite de crucișătorul „Askold” sunt următoarele:

Două coșuri distruse, 3 deschizături și o căldare stricată; 4 găuri de desubtul liniei de plutire și 6 găuri de-asupra liniei de plutire.

Pierderile echipagiului acestui crucișător sunt: 1 ofițer și 10 mateloși uciși, 4 ofițeri și 44 mateloși răniți.

Raportul încheie aducând elogiul bravurii echipagiului.

— Raportul comandantului escadreii de crucișătoare dela Vladivostok, sosit aci, constată că escadra care s'a reîntors în ziua de 16 August st. n., la Vladivostok, relevă că s'a întors numai două crucișătoare și anume „Rossia” și „Gromoboi”.

Crucișătoarele ruse au fost atacate în zori zilei de 14 August stil nou, în dreptul portului Fuzan de către flota japoneză care era numerică superioară. In timpul luptei, care a fost înverșunată și a durat 5 ore, „Rurik”, a suferit stricăciuni la mașină și la cârmă ne mai putând să urmeze pe celelalte două, cu toate sfârșirile crucișătoarelor „Rossia” și „Gromoboi” de a atrage asupra lor tirul inamicului pentru a da timp lui „Rurik” să repare stricăciunile și să se reîntoarcă la Vladivostok.

„Rossia” și „Gromoboi” au fost în această luptă înverșunată, serios avariate. Pierderile morților se ridică la 27 la sută din echipagiu.

Raportul aduce laude marelui bravuri și devotamentul echipagiilor.

Tokio. — Agenția Reuter află că o canoanieră rusă de tipul lui „Otvajny”, a dat peste o mină submarină și s'a scufundat în seara de 18 August în dreptul punctului Laoteșan.

Amiralul Togo raportează:

Două canoaniere japoneze au descoperit în ziua de 11 August canoanierele ruse „Giliak” și „Otvajny” cari trăgeau asupra trupelor de pe uscat. Canoaniera „Giliak” atinsă, se retrase în interiorul portului. Se crede că crucișătorul „Palada” a fost cufundată în noaptea de 10 August.

Raportul menționează de asemenea că un încrucșiător de tipul lui „Palada” a fost atins de o torpilă. Este sigur că torpila a făcut exploziune.

Cifu. — Agenția Reuter spune că Japonezii au intrat în baia Porumbeilor și înaintară la Palinciung, la două mile spre Nord de Port-Arthur, în poarta cetății. In noaptea trecută Port-Arthurul a fost bombardat din baia Porumbeilor.

Ultimele evenimente.

National Zeitung într'un articol asupra ultimelor evenimente de pe teatrul de războiu, spune că din cele petrecute până acum și din știrile sosite, nu se pot face decât presupuneri, iar o judecată mai mult sau mai puțin sigură asupra situației nu se poate da până ce nu vor avea loc lupte decisive mari, cari să arunce lumină asupra planurilor și operațiunilor ce le-au precedat. Despre încercarea de eșire a escadreii ruse dela Port-Arthur, spune că Withoest a lucrat după un plan oare-care, dar se întreabă dacă divizia de încrucșiătoare dela Vladivostok, care în aceeași zi s'a îndreptat spre sud, a procedat în înțelegere cu Withoest? Aceasta e greu de presupus, căci atunci lupta navală s'ar fi petrecut cu totul amintrelea. Ce a plănit în realitate Withoest și ce l-a îndemnat la un pas care acum două luni s'ar fi putut face cu mai mulți sorși de isbândă? Rămâne numai presupunerea că de fapt vasele rusești nu se mai puteau menține la Port-Arthur și se aflau în alternativa să se nimicească ele singure sau să se expună bateriilor japoneze, ori să-și caute scăparea prin fugă. S'a ales aceasta din urmă. Planul lui Withoest părea a ținti ca cât mai multe din vasele sale, cât se poate mai neavariate, prin urmare, dacă era posibil fără luptă, să poată ajunge la Vladivostok. De aceea e de presupus că flota dela Port-Arthur n'avea să treacă în formațiune strânsă decât strâmtoarea Peeli și apoi în largul Mării Galbene să se împrăștie și prin ochiri mai mari sau mai mici să ajungă la locul de înălnire. Majoritatea vaselor conta să scape, căci admiralul Togo nu avea destule forțe să urmărească fie-care vas, apoi vasele japoneze prin lungul serviciu forțat perduceră din iuteala necesară ca să poată urmări cu succes cuirasatele și încrucșiătoarele ruse prevăzute cu cazane noi și parte tocmai eșite din docuri. Cauza că totuși s'a dat o luptă între cele două flote a fost vasul Cazarevic. Acest cuirasat a început focul; celelalte vase n'au voit să-l părăsească; dezastrul pentru Ruși ar fi fost mai mare, dacă flota japoneză ar fi fost la înălțimea de mai nainte. Ba culme a nenorocirei — căci a fost o nenorocire, nu o greșală în conducere sau a planului întreg, și divizia de încrucșiătoare din Vladivostok, în ciocnirea ce a avut-o cu flota admiralului Kamimura, a suferit o înfrângere. Situația pentru Ruși s'a mai înrăutățit și prin chipul cum Japonezii pun pe primul plan al năzuințelor lor, cucerirea Port-Arthurului. Ei sunt aci 70.000 de inși și dacă se mai întăresc aci cu 30.000 de soldați din Mandciuria, aceasta nu însemnează că Kuroki, Nodzu și Oku, cari dispun cam de 240.000 de oameni, renunță la planurile lor în luptele pe uscat. Mișcarea de retragere a Japonezilor nu poate fi condiționată de asaltul iminent asupra Port-Arthurului. Scopul operațiunilor lor în Mandciuria se va vedea încurând. In ce privește Port-Arthurul, Japonezii pun mare preț pe posedarea lui, dar pe el îl interesează Coreea și pentru Coreea se va da lupta în Mandciuria și nu în Kwantung.

Ajutoarele pentru incendiați din comuna Gârboveț.

În urma apelului lansat în „Tribuna“ din mai multe părți a sosit pe seama celor 270 suflete fără adăpost și fără hrană la adresa „Gerboviceana“ societate comercială pe acții în Gârboveț, u. p. Bozovics — considerabile ajutoare.

Se vede, că strigătele de durere a celor nefericiți au aflat resunet în inimile românești, ba chiar și străinii de neamul nostru apreciază, ce înseamnă groaznică mizerie, groaznică foamă.

Sperăm, că opera ajutorării se va generaliza, mai ales, că numai prin atare fapte dovedim atât poporului dragoste, cât și străinătății faptul, că între poporul român și inteligență există un adevărat contact natural și just.

Cei, cari sunt pătrunși de adevărul acesta, servească-le și următoarele noul amănunte cu privire la cei incendiați:

Mizeria și lipsa e mare, ținutul e sêrac iar pagubele suferite, pe lângă scrumul nutrețului pentru vite și a bucatelor pentru iarnă — se ridică la suma desperatoare de 290 mil. coroane. Mare catastrofă pentru un sat!

Pentru cvitarea ajutoarelor incuse dăm în următoarele numele și sumele celor marinoși și cu dragoste pentru popor:

Anton Craia învățător Rudaia 50 cor., Em. Ungurean avocat Timișoara 20 cor., Dr. Lazar Popovici medic Viena 5 cor., Nicolae Prostean fisc comitatens Lugoj 10 cor., P. Drăgălina director de pedagogie Caransebeș 10 cor., Dr. Olariu director de teologie Caransebeș 5 cor., Dr. V. Olariu medic Teregova 5 cor., Dr. P. Ionescu profesor Caransebeș 3 cor., Sequens profesor Caransebeș 2 cor., C. Călțun Caransebeș 2 coroane, G. Imbronovici Caransebeș 1 cor., P. Valușescu Caransebeș 1 cor., N. Novacovici preot Gerboveț 100 cor., Milan Gyermek notar Bozovics 12 cor., Elena Gyermek Bozovici 1 cor., Dușan Gyermek Bozovici 1 cor., Angya Gyermek Bozovics 1 cor., Talia Gyermek Bozovici 1 cor., Szvetozár Gyermek Bozovici 1 coroană, Dr. Kopeczek pretor Bozovici 5 cor., Dumitru Pirtea econom Bania 8 cor., Alexandru Craia econom Bania 1 cor., 20 fileri, Florea Craia econom Bania 20 fileri, George Puia faur Bania 20 fileri, Calina Dragoi econom Bania 20 fil., Ioan Bodrilă econom Bania 40 fil., Ion Cenda comerciant Bania 6 cor., Nicolae George econom 20 fil., Nicolae Barsau învățător Bania 20 fil., Doamna Notărășiță Bania cor., Dimitrie Bogoievici preot Bania 5 cor., Vidu Păsui econom Bania 1 cor., Iacob Derlean aur Bania 1 cor., Iosif Bogoievici comerciant Bania 2 cor., Comuna bisericăscă gr. or. rom. Bania 10 cor., Petru Căpățînă econ Bania 10 fil., Alexa Derlean econom Bania 10 fil., Nicolae Derlean Bania 4 cor., Iosif Puia econom Bania 30 fileri, Pavel Cătană econom Bania 12 fil., Iosif Băcilă econom Bania 10 fil., Gruia Pungilă econom Bania 16 fil., Ianon Puia econom Bania 2 cor., Ilia Puia econom Bania 20 fil., Alexandru Derlean econom Bania 1 cor., Efta Puia econom Bania 1 cor., Ilia Pirtea econom Bania 40 fileri, Dumitru Uruți econom Bania 30 fil., Damaschin Ciuta econom Bania 20 fil., Radu Bodrilă econom Bania 50 fil., Călina Păsui econom Bania 20 fil., Iovan Lopotiță faur Caransebeș 2 cor., Andrei Surulescu econom Gerboveț 1 coroană, Ioan Gruia ziler Gerboveț 40 fil., Damaschin Gruia ziler Gerboveț 20 fil., Ioan Surulescu econom Gerboveț 1 coroană. Suma totală 280 coroane 88 fileri.

Gerboveț, la 20/8 1904.

Nicolae Novaconici preot.	Nicola Bololoi jude com.
Ioan Ienchi comerciant.	Damaschin Surulescu econom.
Ioan George învățător.	Nicolae Bololoi econom.

Instiințare pentru anul viitor.

Anul școlar 1904—1905 să va începe în 1 Septembrie 1904 st. v., adică în 14 Septembrie st. n. Părinții cari doresc a-și da copiii la aceste școale, sunt poștiți a să presenta cu fiul sau cu ficele lor în cancelaria direcțiunilor respective în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie v., adică 14, 15 și 16 Septembrie st. n. pentru înmatriculare. — Școlarii, cari să înmatriculează pentru prima

dată la școalele noastre medii, vor aduce testiniu școlar, extras de botez și certificat de revaccinare. *Testimoniul școlar* de pe clasa precedentă *au să-l presinte toți școlarii*, cari vin a să înmatricula, așa dar și școlarii, cari au absolvat clasa precedentă la școalele noastre. În 30, 31 August și în 1 Sept. v. dela 8—12 ore a. m. și dela 3 5 ore p. m. să vor ține examenele supletorii și de emendare. Cei-ce s'ar presenta mai târziu, au să petiționeze la direcțiune, dovedind cu atestat valabil cauza întârzierii.

Toți școlarii, cari intră în prima gimnasială sau în I. reală pot fi supuși unui examen de primire conform normativelor existente. Examenul de primire se va ținea în 31 August v., 1 și 2 Septembrie v.

Nota. — Școlarii, cari vin dela un institut, unde în gimnasiul superior nu au învățat limba grecească, au să fie supuși unui examen de primire din limba grecească.

Didactrul în gimnasiul inferior și școala reală este de 24 coroane pe an, iar în gimnasiul superior (cl. V VIII.) de 40 cor. pe an. — Cei înmatriculați pentru prima dată mai plătesc odată pentru totdeauna o taxă de primire de 8 coroane. Școlarii neromâni plătesc didactrul, taxa de primire și taxa pentru fondul de pensiuone dublu. Taxa pentru fondul de pensiuone este în gimnasiul superior 10 coroane, ear în gimnasiul inferior și școala reală de 6 cor. (cei scutiți de didactru plătesc $\frac{1}{2}$ din această taxă); taxa de testimoniu și de anuar e de 3 cor. (cei scutiți de didactru plătesc numai 2 cor.); ear taxa de bibliotecă este în clasele inferioare 60 bani, în cele superioare 1 cor. (Taxa de membru la societatea de lectură a studenților este pentru cl. V. și VI. gimn. 1 cor., pentru cl. VII. și VIII. gimn. 2 cor.)

Didactrul să poate plăti în 2 rate semestrale: $\frac{1}{2}$ la înscriere, ear $\frac{1}{2}$ la începutul semestrului II., dar celelalte taxe să plătesc de odată și întregi cu ocaziunea înscrierilor.

Școlarii, cari vor să fie scutiți de didactru trebuie să-și înainteze petițiunile lor la mâna dlor profesori de clasă respectiv până în 30 Septembrie stil vechiu.

1. Indreptățiți a petiționa sunt acei școlari săraci, cari au moralitate bună și nota generală din studii foarte bine sau bine.

Cu nota suficient pot fi scutiți numai acei elevi, cari sunt din Brașov și cercetează clasa I. și II. gimnas. sau reală.

2. La Petițiune să aclude atestatul de paupertate al oficiului comunal, vidimat și de parochul local.

3. Cei-ce vin dela alte școale au să acludă și testimoniul de clasă ultim.

Dela Direcțiunea școalelor medii
gr.-or. rom. din Brașov.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 24 August 1904.

— Un mare eveniment artistic. Dl D. Popovici, eminentul nostru bariton, fost prim-bariton la opera wagneriană din Beireuth, a fost numit director al conservatorului de muzică din București, în locul vacant.

— Iubire frățească. „Gazeta Transilvaniei“, în n-rul său de la 10/23 August, aduce între nouțăți și următoarea:

„Budapesti Hirlap“ e în „format, că alegătorii români ai cercului (Pecica) încă și-au pus candidat în persoana lui Dr. George Popa, fost solgăbirău în Arad“.

Va se zică, despre afacerile Românilor din comitatul Aradului Baba Gazeta se informează din ziarele ungurești din Budapesta?

Ce pricepere! Și mai ales ce „frăție“ și „bună credință“!

— Invitare la adunarea generală a fondului de teatru român, ce se va ține în Brad la a. 1904 și la festivitățile, ce se vor aranja cu această ocaziune. *Program special*, în 14/27 Aug.:

1. Primirea comitetului și a oaspeților la gară, sara la 7 ore; 2. Sara de cunoștință la „Hotel Central“, la 8 ore. Cină à la carte. În 15/28 August. 3. Serviciul divin în biserica rom. gr.-or. la 10 ore a. m.; 4. Ședința I. a adunării în sala de gimnastică la 11 ore a. m. cu următorul program:

a). Deschiderea adunării și bine-ventarea ei; b). Alegerea a doi notari; c). Raportul general al

comitetului; d). Alegerea unei comisiuni de 5, pentru cenzurarea raportului general; e). Raportul cassarului; f). Alegerea unei comisiuni de 5 pentru a cenzura raportul cassarului; g). Alegerea unei comisiuni pentru înscriere de membri; h). Cetirea disertațiilor; i). Inchiderea ședinței. 5. Banchet la „Hotel Central“, la 2 ore p. m. table d'haute, cuvert à 3 c. 20 fil. Biletele sunt a se rescumpăra cel mult până în 15 28, Aug. 8 ore a. m. la dl I. Cutean, comerciant; 6. Concert și teatru în sala „Hotel Central“ la 8 ore sara cu următorul program: I. a). Răsunset dela „Crișana“, cor micșt de I. Vidu, dat de corul studenților; b). Răsunsetul Ardealului, cor. mixt de I. Vidu, dat de corul studenților. *Aur*, dramă în 4 acte de C. Hodos. Persoanele: Gheorghe Nistor, dl F. Bontescu, Maria Cozma, dș. R. Costin; Cornelia, dș. A. Damian; Ion Bisorea, zis Grecu, dl Dr. I. Radu; Ana, dș. O. Ometă; Petru, dl. C. Albu; Luca, dl. I. Demian; Frantz, dl. A. Damian; Macrina, dș. M. Cristea; Un preot, dl. I. Bârna; Un dascâl, * * Căpitanul hoților, dl. M. Stoia; Un hoț, dl. S. Julia; Un țaran bătrân, * *; Alt țaran, * *. III. Declamări de Z. Barsan. Prețurile: loc I. 2 coroane, loc II, 1 cor. 50 fil. loc de stat 1 coroană. Bilete se pot cumpăra la dl I. Cutean și sara la casă. Venitul e destinat pentru fondul de teatru. În 16/29 August. 7. Ședința II. cu program:

a). Deschiderea ședinței; b) Cetirea și verificarea protocolului din ședința I.; c). Raportul comisiunei pentru câștigarea de membri noi; d). Raportul comisiunei însărcinate cu cenzurarea raportului cassarului și averii societății; e). Raportul comisiunei însărcinate cu cenzurarea raportului general al comitetului; f). Alegerea comitetului pe un nou ciclu de 3 ani; g). Determinarea locului, unde se va ține adunarea generală pentru anul 1905; h). Alegerea unei comisiuni de 3 membrii pentru verificarea protocolului din ședința II.; i). Inchiderea adunării. 8. *Petrecere cu joc* la „Hotel Central“. Începutul la 8 ore sara. Bilete de persoană 2 c. de familie 4 c. Bilete se pot căpăta la dl I. Cutean și sara la casă. Venitul curat e destinat pentru fondul de teatru. 9. În 15 28 și 16/29 August dela 3—5 d. a. va fi deschisă expoziția de țesături și lucruri de mână țărănești din Zarand în salele din etaj ale gimnasiului. Bilet de intrare de persoană 40 fil. Venitul curat e destinat pentru premiarea țărenelor noastre, cari au expus obiectele. Premierea se va face în 16/29 c. Lună d. a. la 5 ore în 17 30 August, 10 excursii.

Nota: P. T. oaspeți, cari sosesc cu trăsura, se pot informa pentru quartire la „Hotel Central“. Brad, 20 August n. 1904. *Comitetul arangiator*

— Pentru copiii săraci. M. S. Regina a primit o grațioasă scrisoare, dela președintele unei societăți de binefacere din Adelaida (Australia) împreună cu suma de 21 lire sterlinge, strânse prin subscripțiune publică, pentru copiii sărmani din România“.

— Dinasticismul Ovrellor austriaci. Că Ovrelli n'au fost sinceri aderenți ai capetelor încoronate nu numai sub dominațiune străină azi, ci și sub stăpânirea regilor lor naționali de odinioară, o știe fie-care băiat dela ș. oală. N'au putut ei suferi nici odată, ca forme rigide de etichetă, ceremonii, autoritate să-și subjuge, căci acolo, unde se află aceste atribute ale puterii autoritative — absolut necesare acolo, unde este mic sentimentul stimei și al respectului, deci peste tot morala — Jidanii nu se pot simți liberi, comozii în mișcările lor de subminare, corumpere și distrugere a ori ce ideal, ce nu este în consonanță cu scopul, aspirațiunile și convingerile lor. Afară de fericirea, puterea și înflorirea lui *Israel cel nou*, alt ideal, altă nisuință, alt vis kagalul nu cunoaște. Acest Israel este în ochii lui personificarea desevărsită a ori-ce autoritate, a ori-ce putere, care reclamă sie-și daruri și închinăciune, ear nu el să se prostearnă altuia afară de Jehova, căci el nu cunoaște chip cioplit, a-decă un rege cu atributele maiestății, inviolabilității, sânteniei, irresponsabilității etc. Astea nu le-au putut suferi ovreismul nici odată, și mai ales *profețimea* lui, care singură voia să fie stăpână peste Israel, nerecunoscând pe profeți, juzi, regi și alții mai mari de cât membrii acestei tagme ovreiești spurcate. De aceea era resculat poporul adese-ori contra profeților, regilor, și duceau lucrul până la războaie cu alte state, în care sf. Israel era bătut, schinguit, dus în robie, ear rabini făceau cauză comună cu învingătorii fără să le pese de soarta poporului, numai să le

meargă lor bine. Din acest motiv: de teama descoperirii fărădelegilor lor cari totuși au fost scoase la iveală de Nazarineanul, — a pierderii gheșef-tului, oracalul ovreesc a omorât și pe ultimul profet, numai să mântue casa lui Israel de pericolul noului „doctrinar“.

Dar să trecem la obiect. În ziarul *Venez Schwarz Gelb* cetim o epistolă către redacțiunea acestui ziar, în care un creștin, scoate la iveală purtarea scandaloasă a rabinilor din capitala Austriei, dovedită cu ocaziunea zilei împăratului. Acești „venerabili“ n'au ținut de demn pe monarhul lor, să rostească pentru el o rugăciune, atunci când în bisericile din întreg imperiul se înălțau rugăciuni către cel atotputernic pentru sănătatea și prosperarea domnitorului, care cu blândețe și grijă părintească ocrotește pe fie-care cetățean fără deosebire de neam și religione! Dinasticismul acestor „leviți“ este deci prezentat în lumină feerică de către inșile. Și în privința asta pot da mâna cu kossuthiștii calvino-jidauomaghiari, căci și unul și altul sunt tot un drac.

Lăsăm să urmeze aci epistola către redacțiunea lui „*Schwarz-Gelb*“:

Viena, 19 August 1904.

Onorată Redacțiune!

Ca în toți anii, așa și anul acesta s'a celebrat ziua natală aniversară a Majestății Sale și în templele ovrești, deși aceste oficii lăsau mult de dorit. În sinagogele din cercul 16 și 18 domni rabin Dr. *Bach* și *Feuchtwanger* au strălucit prin absența lor, fiind domniile lor duși la Gloggnitz în vilegiatură, de unde n'au ținut de demn să vină până în capitală pentru a oficia un serviciu divin și a rosti o rugăciune barem pentru sănătatea domnitorului, au venit însă în fugă mare pentru afaceri de cununii și alte „afaceri“, cari aduc câștig, ziua împăratului însă nu varsă nici un gologan în buzunarul lor fără fund. Mulțimea credincioșilor izvraiiți s'a scandalizat (?) de purtarea aceasta revoltătoare a rabinilor, exprimându-și indignarea asupra atitudinii iloriale a acestor servi ai lui D-zeu, cari peste întreg anul și așa n'au alta de făcut, de cât să predice odată, de două-ori pe lună, să sevășească acte de cununii și de îngropăciuni, ceea ce le aduce un bun venit anual. Credincioșii adunați în templu la săvârșirea cununiei chiar în ziua împăratului, au silit pe rabin să cetească rugăciunea pentru împărat după care au părăsit sinagoga între murmur și injurături.

În templul din strada *Seitenstetten* ce e drept s'a oficiat o doxologie după ceremonial jidovesc, dar mult onoratul domn rabin Dr. *Güdemann* n'a fost la culmea chemării sale. Acest venerabil a rostit rugăciunea în grabă mare, ca și mânat din dos, așa că în trei minute el s'a achitat de datorița sa loială față de stăpânul său încoronat. Publicul numeros aștepta zadarnic rostirea predicii festive, căci M. On. D-Sa a părăsit frumusele templu fără să satisfacă pe deplin îndatorirea sale de preot. La cununie însă și la îngropăciuni ține de demn dl. Dr. *Güdemann* să îngâne câte-va cuvinte, la ziua împăratului d-sa este foarte scump la vorbă. Pentru-că la ziua onomastică a împăratului nu se poate câștiga nimic. „Ohne Kreuzer keine Schweizer!“ Presidiul comunei bisericesti Pa făcut atent la îndeplinirea datorinței sale, el însă a răspuns dur și îngâmfat: „N'aveți să vă amestecați în funcțiile mele, știu eu, ce datorință îmi inbumbă mie“. Și de ce suferă aceasta comitetul comunei bisericesti? Pentru-că Dr. *Güdemann* este un prețin intim al marilor bursieri, având și el o avere de un milion, ear Jidovii au respect de puterea banului.

a! D-V stimător P L.

— **Barbarie grecească.** Din Constantinopol vin știri, că Grecii continuă a prigoni pe Români macedoneni și a se deda la scene de adevărat păgânism. Îndeosebi, cu prilejul înmormântărilor, Grecii, lăsând la o parte cele mai elementare sentimente creștinești, provoacă scandaluri ori de câte ori un preot român vine să officieze slujba. Astfel de curând la Monastir înedtaud din vieată o învățătoare română, rudele ei cerură pentru bine-cuvântarea rămășițelor decedatei un preot român. Mitropolitul protesta pe lângă Hilmi Pașa-Poarta însă dădu ordinul, ca învățătoarea să fie înmormântată în prezența unui preot român. Mitropolitul ruga atunci Patriarhatul săi primească dimisia. Pe de altă parte între Mitropolit și Hilmi-Pașa a isoucnit o violentă ceartă. Guvernul român a protestat la

la Poartă pentru aceste scandoaluri și barbarii, pe care le provoacă preoții Greci la înmormântarea Aromânilor, ceea-ce necesitează grabnică regulare a cestiunei Aromânilor. Poarta ca în totdeauna a răspuns favorabil ministrului român.

— **Mizeria războaielor.** „Rusi“ scrie, după depeșă corespondentului său: Merg călare la Aiping. Nori furtunoși cenuși, s'au coborât și acopăr munții. Drumul e desfundat, calul înoată până la genunchi în noroiu cleios și abia poate scoate picioarele. Întâlnesc cazaci transbaicaleni. Unul s'a învelit c'o rogojină, altul într'un sac murdar de pânză. Dar nu au nici un folos, căci cămașa li-se lipește de piele, toți sunt uzi cu totul. Ți-i frig, numai uitându-te la ei. Vă strâng bine în mantaua mea impermeabilă și merg înainte. Trec prin Kaolian. Picăturile de ploaie lovesc în frunzele vârtoase ca pe un coperiș. Inchid ochii și dormitez, iar calul înaintea înțet-înțet. Văd ca în vis un sat rusesc, o casă veche, veselă, o familie. Dar ce să fie? Calul apucă într'o parte. Patru chinezi duc pe umere o lectică. Pe lectică e un rănit greu, udat de ploaie prin învâltoare, cu fața palidă, cu ochii roșii și desnădejduți spre cer, de unde curge apă fără popas. Răniții, cu toții, sunt uzi până la râni și mai au de făcut 30 de verste până la Liao-yang, drum de 6 ore. în ploaie.

Torturi în Spania. „Die Zeit“ primește din Madrid următoarele, cu data de 11 c. st. n:

Alaltă-ieri a fost confiscat cel mai în vază ziar madrizez „El Imparcial“, precum și foaia ilustrată ce apare în aceeași editură „El Grafico“, fiind-că amândouă au publicat destăinuirii despre unele torturi săvârșite în Alcalá del Valle. Din aceeași cauză au fost pedepsite în același chip ziarele „Diario Universal“, și „Diluvio“ din Barcelona. Faptele asupra cărora s'au făcut destăinuirii au fost descrise deja și discutate în presa străină, mai cu seamă în cea radicală franceză. Presa spaniolă (afară de câte-va organe ultraradicale) au făcut până acum și abia de curând când se auzise că guvernul francez a rugat amical pe cel spaniol să dea o soluție mulțumitoare acestei afaceri înainte de plecarea regelui Alfonso la Paris — abia atunci ziarele mari din Madrid au discutat mai de aproape chestia. Nu de mult, guvernul, care de altminterea tăgăduiește cu energie faptele ce se spun, a ordonat punerea în libertate a celor mai mulți din cei arestați la Alcalá del Valle, și aceasta tot-odată ca o satisfacție celor ce porniseră în străinătate mișcarea în contra procedurii geandarmieriei.

Faptele sunt acestea: Acum un an, în August 1903, a izbucnit în Alcalá del Valle o localitate în provincia Sevilla, o grevă, a muncitorilor agricoli, cu care ocazie s'au produs tulburări. Un instigator a tras focuri în geandarmii. Aceștia au izbutit ușor să restabilească ordinea, dar nu s'au mulțumit cu atât; geandarmieria stăruia a vedea în mișcarea grevistă consecința unui foarte ramificat complot anarchist și trepat-trepat a arestat șapte-zeci de greviști. Se zice că în casarma geandarmieriei, cei arestați ar fi fost torturați cumplit spre a face mărturisiri. „Correspondentul special al lui „Grafico“ în Alcalá del Valle care a întrebat mai amanunțit un mare număr dintre cei liberați de curând, raportează, între altele, următoarele: O victimă, Diego Barroso Lopez, afirmă că un geandarm l'a bătut așa de teribil cu băta la tâlpi până ce aproape și-a pierdut cunoștința torturatul.

Nevoind să facă mărturisiri, a fost bătut cu biciul pe spatete gol până i-a plesnit pielea. Lopez adaogă că tratamentul suferit de el a fost foarte dulce în raport cu cel aplicat celor arestați împreună cu densusul. Corespondentul spune că s'au aplicat cuie ascuțite între degetele dela mâini și dela picioare și că s'a întrebuințat și cărbuni aprinși. Unii arestați ar fi rămas pocți în urma torturilor. Unii dintre ei au izbutit să fugă în străinătate. Cei-lalți au fost băgați în închisorile din Sevilla, Olvera și Alcalá, unde au lăncezit până în fine au fost grațiați.

Dările de seamă despre chinurile a făcut asupra opiniei publice o impresie cu atât mai adâncă cu cât acum vre-o opt ani de zile celebra afacere dela Monjuch a descoperit stări cu totul analoage. Scriitorul acestor rânduri a fost incredințat atunci cu facerea unei anchete asupra acestei afaceri care a stîrnit în străinătate o mare furtună și a putut constata că în închisoarea-fortăreață din Barcelona se întrebuințează

în toată grozăvenia ei metoda de tortură din evul mediu.

— **Cum învață Japonezii săraci în Statele-Unite.** Vin fără nici o para și se apucă de ori-ce muncă îi cade la îndămnă: spală vasele, curăță ghetete, fac paturile etc., ear în ceasurile slobode urmează la școală. Cu timpul se deprinde a face bucate, capătă loc mai bun și are de unde pune bani și își urmează studiile. Intră în universitate, unde lucrează serios, câștigând bani numai în vacanții, ca croitor, cizmar, hamal, etc. De trăit trăește foarte economic, de oare-ce mănâncă mai numai orez, pe care îl fierbe singur. Mulți bucătar și cizmar de aceștia au ajuns profesori de Universitate în Japonia.

— **Mizeriile în Transvaal.** Viteazul popor bur a ajuns — precum se scrie din orașul Pretoria — în mare nevoie. În cercurile Pretoria trăiesc cel puțin 500 familii în cea mai neagră mizerie, asemenea și multe familii din orașul Johannesburg și împrejurime. Din cauza aceasta guvernul a început să ia măsură, ca să se pună stavilă foametei și mizeriei, ce bântuie aceste ținuturi. Într'o adunare a Burilor ținută în Pretoria, aceștia au cerut, ca foștii funcționari ai guvernului sudafrican, cari după războiu au fost scoși din oficiu, să fie din nou aplicați în posturile lor.

— **Un Ercul rusesc.** Prințul Meșcerski scrie în „Grajdanin“: „De 32 de ani mă lupt, în numele libertății, în potruiva balaurului cu multe capete al tirăniei, sub toate formele ei: în potruiva tirăniei inteligenței, care vrea să impuie numai ideile sale asupra nevoilor politice ale Rusiei; în potruiva tirăniei doctrinarilor liberali, cari, sub cuvânt că poporul nu e luminat, nu vor să-l îngăduie a-și apăra idealul; în potruiva tirăniei tuturor felurilor de cinovnici, cari văd binele poporului în apăsarea subjugul unei burocrații centralizate; în potruiva tirăniei pedagogilor oficiali, cari pun mai sus buchiile regulamentelor, formalismul instrucției, programele și măsurile violente în loc de apelul la inimă și la educarea sufletească a tinerimii; în potruiva tirăniei zemstvurilor cari împiedecă activitatea elementelor cu viață; în potruiva tirăniei hârtiei și a formalismului, care a răpit libertatea sufletească a păstorilor bisericei noastre; în potruiva tirăniei acelor propovăduitori de inoiri, cari cer ca poporul să fie robit despotismului unei constituții, ca să înlocuească ei guvernul desbrăcat de putere și poporul lipsit de libertate“. — Cu adevărat luptă titanică, dar fără de folos.

— **De ce a fost prins „Recitelni“?** „Recitelni“ a fost prins pentru c'a părăsit Port-Arthurul cu depeși grave și cu călători. Pe bord erau piesele desșurupate dela tunuri. Tunurile s'au găsit încărcate. Cărmaciul a auzit ordinul căpitanului de a trage asupra contra-torpilelor japoneze și a asvirii în aer vasul rusesc. Trebuia dată pildă, căci altfel toată flota dela Port-Arthur ar fi fugit la Cifu și ar fi putut căpăta dela flota din Baltica tunuri etc.

— **Recomandăm în deosebită atențiune a publicului românesc** prăvălia și atelierul dlui *Hartmann Pâi* (Boros Béni-tér nr. 161 em. 14) de porțelan și maiolica. Aci se primesc colorări și pictare de vase de porțelan și maiolica după dorință. Aci se pot căpăta tot felul de vase de prânz, de dejun, de teă etc.

— **Atragom atențiunea binevoitoare a p. t. public de dame** asupra inseratului dlui *Hauer Lajos* farmacist în ARAD (Pécskai-út).

Efect minunat face în scurt timp crucea-duplă electro-magnetică nr. 86,967 și necuprinse sunt rezultatele la cari se ajunge prin folosirea ei și cari poate să le dovedească inventatorul dl *Müller Albert* (V. Vadász-utca nr. 42/K.) Zilnic îi sosesc scrisori de mulțămintă, în cari indivizii vindecați se exprimă cât se poate de măgulitor asupra ei. Scrisoarea următoare i-s'a trimis de dl *Iacob Steinhardt* (Kula): „Stimate dle Müller! Mă simt fericit de a-ți putea comunica, că crucea după electro-magnetică nr. 86,967 R. B., comandată cu 3 săptămâni înainte, mi-a ajutat atât de mult, încât m'am vindecat deplin de chinuitoarele dureri reumatice, de cari de 15 ani am suferit, pentru-ce nici nu pot recomanda în de-ajuns amicilor mei invențiunea dtale. Primește din parte-mi cea mai

profundă mulțămită. Bunul Dumnezeu să-ți dăruieasca mulți fericiți ani pentru sirguința și iscusința d-tale. Invențiunea aceasta nu șeasă ci o mie coroane este vrednică. Cu deosebită stimă.

Telegramele zilei.

Clermontferrand. Poporul a împiedecat alungarea Ursulinei dela Aukert, a lovit pe ofițerul de jandarmi, pe grefier; nici un lăcătuș n'a voit să deschiză poarta, liquidatorul a plecat să dea de știre autorităților că nu-și poate îndeplini misiunea.

Petersburg. Față cu afirmările americane că ar fi fost măceluri de Evrei la Ostrovet, în guvernământul Radom și la Parcev, în guvernământul Sieldce, biuroul telegrafic constată, pe baza informațiilor culese, că la 4 August st. n. s'au produs turburări antisemite la Ostrovet, timp de patru ceasuri, un Evreu a fost rănit grav și a murit, dezordinele au fost pricinuite de zvonul că un evreu pe care l'ar fi bătut un catolic, l'au fi ucis. La 5 August poliția a împrăștiat fără a întrebuița forțe mulțimea de Evrei dela Parcev, care se adunase cu gând de a ascunde un Evreu botezat: 20 de inși au fost răniți, dar nici unul grav sau mortal. Orașul Voloșin, în guvernământul Vilna a ars de tot.

Felurimii.

— **Croitoresele parisiene.** Confectionarea hainelor de dame, expuse atât de mult fluctuațiilor modei din ce în ce mai rafinată, cere un mare număr de femei lucrătoare și numeroase stabilimente de croitorie. În privința aceasta ca și în multe altele, capitola Franței cea dintâia. E interesantă statistica ce înregistrează gradatiunile între aceste lucrătoare și salarisarea lor. Cea mai mică leafă 20—30 franci primește fata, care duce în case hainele gata. Urmează apoi ucenica plătită cu 30—60 franci, lucrătoarele primesc 75—150 fr. Primele croitorese numite „Premieres“ ajung la o leafă anuală de 3000—15000 fr. Aceste croiesc haine după desenuri, împart lucrul și supraveghează confectionarea hainelor. Sunt secțiuni pentru materiile de croit și cari încearcă hainele. Aceste trebuie să se distingă printr'un deosebit gust, prin tact și pricepere în afacerile atelierului. Cel mai marcant rol îl joacă însă „modelele“, cari se prezintă îmbrăcate în diferite haine ale damelor, cari vreau să comande toalete. Aceste vii modele formează „aristocrația“ în clasa lucrătoarelor. Ele trebuie să fie înainte de toate femei frumoase să nu fie mai înalte de 1 metru 70 cm. și să aibă o talie de 50—52 cm. Fie-care atelier mai mare de croitorie are 10—20 astfel de „modele“, cari apar la comandă frisate după cea mai nouă modă și îmbrăcate în cele mai variate și scumpe toalete de visite, de bal, soirée, de stradă etc.

Animale melomane. În fața mai multor naturaliști germani, un violonist berlinez foarte cunoscut, dl Backer, a făcut anul trecut, experiențe foarte curioase în grădina zoologică din Berlin. Era vorba să cunoască gusturile musicale ale câtor-va animale, cântând mai multe arif în cuștile lor.

Leii manifestară o vie neliniște, hienile o frică curioasă. Leoparzii au rămas absolut indiferenți.

Leoaicele, din contră, începură a sări vesele, când violonistul cânta bucăți saltărețe. Maimuțele se apropiu vesele de musicant și-l ascultau cu atenție. Lupii începură a urla de bucurie.

H. A. Z.

Invitare la cină*).

(Unor prietenii)

Moto: „Aș vrea
ași vrea...“ etc.

... Și fiind căldura asta mare
Eu zina nu pot să vorbesc:
Dar seara capăt voie dublă,
Când beau vin de mă răcoresc.

Să faceți una ca și asta:
Nu ziceți că voi nu veniți!
Că cine din vinul nost gustă
Să știți — de tifos s'a ferit.

și fiindu-mi drag de Dumne-Voastră,
Vă zic, în grabă să veniți,
Orî încălțați ori fără — ghete,
Căci tot la fel veți fi primiți.

Și ca să și sfârșesc:
La 7 ore începe Chirvaful nost șvăbesc,
La care vă dorese,
La care vă poftese.

Rieș dela Murăș.

ECONOMIE.

Vasoia, 8/21 August 1904.

Când scriu aceste șire un pârjol ne mai pomenit pustiește hotarul ducelui Sulkovszky Iosif aparținător comunei Chisindia. Vineri noaptea (spre Sâmbătă) a luat foc, și deja și acum arde. Oamenii au eșit la fața locului de prin Chisindia, dar mai ales din Vasoia și Păiușeni, ca cei mai de-aproape îngrijați de mânia focului. Și oamenii stau neputincioși în fața potopului de foc, pentru focul se duce, de par'că mânia lui D-zeu s'a deslănțuit asupra poporului. Hotarul acesta, — foarte imens, — a fost întreg acoperit cu o pădure puternică; înainte cu 4—5 ani a început a se tăia, în urma tăierii a rămas o mulțime nemaî pomenită de aschii, crengi, etc. iarba într'una a crescut, căci pășunarea a fost oprită.

Acum această lipsă mare de pășune, când e vorba ca să-și scape omul bietul vitele dela moarte, oamenii au cerut ca pentru bani să le permită pășunca acolo, și li-s'a răspuns ba! Și e de însemnat că acolo și peste iarnă ar fi avut vitele pășune.

Acum un om uitat de Dumnezeu, biruit de Satana, i'a dat foc. Răul e mare, căci nu arde numai a ducelui, ci focul va cere jertfe și din hotarul comunei Păiușeni și Vasoia.

Drept aceea bieții oameni din ambele comune, n'au dormit Sâmbătă noaptea și nu vor dormi nici în noaptea aceasta, de frică să nu treacă în hotarele, unde pe la pământuri au salaje (clădiri economice). Când focul a ajuns la un drum, ce desparte hotarul domnesc de cel al comunei Vasoia, acolo s'a oprit, oamenii însă (din Vasoia) tremurau de frică să nu ajungă la sălajele lor. Întru localizarea focului muncă mare au desvoltat dl proprietar din Vasoia Novák Péter, dl notar cercual din Chisindia Markovits Iozsef și subscrisul. E teama mare că focul va ajunge și în comuna noastră. Și de ajunge aici, bieții oameni rămân calici, căci le arde și puținul grâu ce l-au putut stânge. Pe aici de 2 luni n'a mai plouat, și nici rouă n'a căzut, prin urmare seceta ne mai pomenită, pășunea a pierit cu desăvârșire sunt nimicite. Rele prospecte pentru iarnă ce ne stă înainte, pentru că bucatele-s puțin, fânul abia 1/2, parte a dat, 2 părți au pierit, vitele n'au nici un pret, cu ce să-și plătească bietul om dările? Cu ce să-și hrănească omul familia? Văile, pâraiele isovoarele au săcat, încât abia pot căpeta vitele odată apă pe zi. Miseria, — nu zic că e la culme, — ci zic că e mare. — Doamne! al pute-rilor fi cu noi!

Stefan Stan,
preot.

Bibliografii.

A apărut:

În editura Librăriei C. Șfetea București George Coșbuc Crestomație pentru toți Românii Prețul 90 bani.

*) Înmulțirea și răspândirea exemplarelor oprită.

Liturghia sfântului Ioan Gură-de-aur, pusă pe note muzicale, după melodiile celor opt-glasuri bisericești și armonizată, pentru corurile de 4 voci bărbătești, de **Iuliu Birou**, nvătător și cantor primar, și dirigentul corului Reuniunii de cântări „Armonia“ din Tievantul Mare, (p. u. Ká-kova). *Opul I.* Editura autorului. — Toate drepturile rezervate. *Prețul 5 coroane*, plus 30 filleri pentru porto.

Se află de vânzare la autor și la Librăria Petru Simțion în Arad.

INSERTIUNI și RECLAME.

Un candidat de avocat se caută cu praxă completă pe 1 Octombrie anul curent. Doritorii să se adreseze la Dr. Gavril Suciuc avocat în Hațeg comunicându-i și condițiunile? 408

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

a

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrásy-tér 11.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în *ferării pentru mobile și edifiții, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang. Mașine (sparher) pentru bucătării de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiasă.*

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători. Monopol de vânzare a *coaselor de oțel Barabás Béla* și a pompelor de stropit contra peronosporiei pe lângă o garanță de 10 ani. Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile, peneluri și briciuri,

Deposit exclusiv «AHO!».

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele din provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi. Nr. 221—50

Stabiliment de Hydrotherapie.

„Wällischhof.“

Stațiune de tren și poștă Brunn — Maria — Euzersdorf, 30 min. departe de Viena. 236

Aranglamente moderne

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer de soare, massage, electrisare, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului: Dr. Marius Sturza.

Editor-proprietar: George Nichin
Redactor responsabil: Ioan Russu-Șirlianu.

Fabrică de mobile in Arad.

Am onoare a atrage binevoitoarea atențiune a m. on. public asupra

fabricii mele de mobile

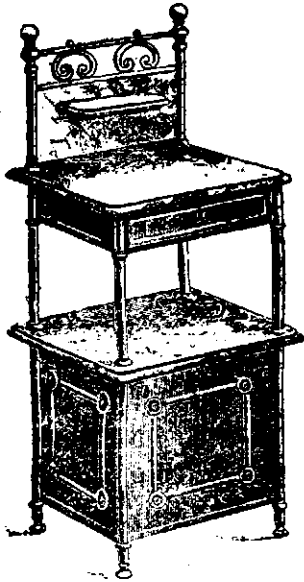
aranjată în

Arad, colțul străzilor Deák Ferencz și Lázár Vilmos,

unde se pregătesc paturi de fer, mese, dulapuri pentru lavoare, cărute pentru copii executate în modul cel mai artistic. Cu începerea sezonului recomand moderatorul de căldură pentru cuptoare, cari le am în vânzare pentru prețuri culante și executate foarte cu gust.

Fac la comande noi și provăzute cu gravuri și desemnuri după cerere. Hotelierilor, cafeștilor și proprietarilor de localuri de vară recomand flegerile mele și scaunele mele de grădini fabricate proprii. Se primesc reparații de mobile, poltură și vopsire de nou.

Recomandându-nă binevoitorului sprigin al on. public din loc și din provincie, rămânem cu perfectă stimă:

FLEISCHER TESTVÉREK

A R A D,

316

Colțul străzilor Deák Ferencz și Lázár Vilmos.

Kőszeghy Sándor

tinichier.

Arad, Boros Béni-tér 16.

(Casa Vanicsek)

335

Primește tot felul de lucru de tinichea, (reparații de apeduct) dela execuția cea mai simplă până la cea mai artistică. Orice reparație se face prompt și grabnic.

— *Lucru remarcabile de specialitate, prețuri culante.* —

Tocila și reparatoria de corturi

a lui

SPITZ ANTAL

ARAD, Deák Ferencz-u. 10 sz.

Recomandă prăvălia sa bogată în tot felul de cuțite de oțel Solingen p. economia de casă, de briceaguri, foarfeci și unelte p. măcelării.

Primește pe lângă garanță tot felul de lucru tocilă: ascuțirea de briciuri, de mașini pentru tăiat pērul (pentru o bucată 1 cor.), de foarfeci.

Se primesc de asemenea reparații de corturi și umbrele cu cele mai fine obduceri.

Italiani din Veneția.

Rog binevoitorul sprijin

298

Spitz Antal.

**Vindecarea deplină
a boalelor secrete.**

Să nu pregețe nime într-o chestiune atât de gîngășă a se prezenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctual locul, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori cât de adînc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinări poți cu siguranță afla și cauza pe care s'ajungi la vindecarea răniului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împedeoca ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu deamăruntul și după ce va fi examinată va primi desigurile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă țineră în cel mai mare secret. În scrisoare pune mare de răspuns. După încheierea curei, scrisorile se ard sau la cere se espresă se retrimit.

Un astfel de leucitor și curățător e institutul special al drului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-nt 10) unde cu bunăvoința și conștiințioasă capacitate oricine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. Palócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda sa proprie de vindecare și casurile cele mai neglijate, boalele de boală, de țesticie, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele secunale femeiești. Pentru femei o sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. Palócz dela 10 ore în. a. până la amiază).

Adresa: Dr. Palócz medic de spital, specialist. Budapesta VII, Kerepesi-nt 10.

297

TIPOGRAFIA**„TRIBUNA“**

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind aranjată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare orice lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelării în orice mărime, registre pentru bănci, invitații la petreceri și cununii, plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebre, cărți de vizită, etc. etc.

Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc într-o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai iute răsunset acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.

Condițiunea principală a

FRUMȘETEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema - Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesserii supărăcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul **HAUER LAJOS.**

ARAD, Pécskai-ut.

287

Depositul și atelierul de reparare cel mai vechiu de
mașine de cusut și de biciclete în Arad.

Asortiment bogat de

Mașine de cusut Singer

288

Biciclete engleze și de biciclete cu motor

Clopoțel electric și telefon.

HAMMER VILMOS

ARAD, Sabadság-tér 7. szám.

Nr. Telefonului 96.

Colorare de porțelan și maiolica de artă!

Boros Béni-tér 16 sz 1, em. 14.

Respectuos aduc la cunoștința părților și spriginitorilor industriei de artă maghiară, că în atelierul meu de colorare îndeplinesc colorări cel mai distins gust corespunzătoare.

P. O. Public poate comanda la mine vase de prânz, de dejun, de tea etc. după ori-ce model. Pictez porțelan în mode cel mai bun executat, cu numele, monograme, pentru prețurile cele mai ieftine. Comandele se pot alege după modele gata și din cataloage ilustrate, pe care îl pun ori-cărui, care îl cere pe o carte postală, la dispoziție.

Nisuița mea principală este să bine merit de încrederea și îndestulirea on. public.

Primesc pictări de oleu și aquarel etc.

Dau ore la domiciliu damelor iubitoare de pictură de porțelan, maiolica, ear vasele pictate de ele le ard.

Vase de porțelan, maiolica, și sticlă sparte, numai eu sunt în stare aici în Arad să le lipsesc în cuprul meu, pentru a putea fi folositoare și mai departe.

Cu deosebită stimă:

HARTMANN PÁL.

284

Biuroul de arhitectură
al lui

BIRÓ ERNŐ, arhitect

— ARAD, Eötvös-utca 17 —

Pregătește ori-ce fel de planuri și acceptază tot felul de lucru aparținător în sfera arhitecturii mai

înalte.

217

Apărare contra arșiței soarelui!

Avem onoare a vă recomanda cu sosirea sezonului de vară

Rolurile de fereastră americane

construcția cea mai bună.

Aceste roluri, care sunt construite din lenngradl calitatea cea mai escelentă,

sunt provăzute cu mecanism automobil

sunt foarte durabile și se opresc la ori-ce înălțime.

Prețurile după mărimea ferestrelor 3'60, 5'— cor. și mai sus.

ZIMMERMANN és EISELE

LA „PAPAGALUL VERDE“ (Zöld papagály).

ARAD, Andrásy-tér és Weitzer János-utca sarkán.

Mai departe
asortiment bogat în cămăși de turiști de vară,
pălării de paie, umbrele p. bărbați și femei,
pentru prețuri senzațional de eftine.

La cumpărări de 10 coroane se acordă un tablou în
mărime naturală de 3 coroane

247